

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

M. Antonij Maioragij|| Orationes|| Et Praefa-||tiones

Majoragio, Marcantonio

Monasterii VWestphal., 1599

VD16 ZV 10313

XIII. In Ciceronis Partitiones oratorias.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68843](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68843)

P R A E F A T I O XII. 673

si sapius deinde his exercitationem adhibueritis, omnia cōsequimini, sine qua nulla est ars, quae percipi possit: ut verissimum illud habeatur, quod Demosthenes solebat frequentissimis vsurpare sermonibus: Excitationem omnia posse. Sed iam finis sit. Cras, Musis approbantibus, Topicorum lectionem auspicabimur.

IN M. TVLLII
CICERONIS PARTI-
tiones Oratorias.

P R A E F A T I O XIII.

Paruum quidem Ciceronis Opus de Partitionibus Oratorijs, & cum nullis ferè ceteris eiusdem Auctoris Operibus magnitudine comparandum, interpretandum hoc anno suscepimus: sed adeò præclarum, & pretiosum, ut nullū sit hoc in genere, quod vlla ex parte cum eo conferri posse videatur: ut non tantum aureolum, sed etiam gemmeum, & si quid gemmis preciosius est, meritò possit appellari. Quicquid enim ad Artis Oratoriæ præcepta tradenda pertinet, id miro quodam ordine breuiter, atque satis dilucidè complexus est in hoc vno libro Cicero. Quare nullum omnino neq; breuius opus, neq; iuuenturū vtilius inueniri posse existimo. Nam quae fusiùs & enodatiùs alijs in libris tradita sunt, ea per capita quadam ita digeruntur hac in Opere,

V H

re,

re, ut nihil, quod ad rem propositam faciat, praetermit-
tatur; & tamen diligenter omnia pertractentur. Ita-
que non modò in manibus habendum, & accuratissime
legendum est: sed etiam (si fieri potest) ad verbum e-
discendum, & memoria mandandum. Neque verò
quisquam Operis paruitatem aspernabitur, qui pluri-
mas res inueniri cogitauerit; quae quamuis minimo
corpore sint, maximis tamen rebus anteponantur, &
multò preciosiores esse iudicentur. Quis enim nescit,
smaragdos, acatiamas, carbunculos, ymiones, & eter-
que huius generis, quamuis admodum parua sint, pre-
cio tamen atque aestimatione longè saxis ingentibus an-
tecellere? Quis nescit, paruum aurum massam magnis fer-
ri molibus esse preciosiorem? Quin potius ita natura
comparatum esse videtur, ut preciosissima quaeque paruo
corpore contenta sint. Ut enim lapillos, gemmas, mar-
garitas praetermittam, quae quamuis pusilla sint, omnes
intelligunt; quid in humano corpore oculorum pupilla
praestantius est? quae (quod ait Plato) dux nobis ad Dei
cognitionem, & ad maximas quasque res esse solet: quid
autem in toto corpore membrum eadem magis exiguum
est? Quid, quiddam Philosophi tradunt: Cor ipsum no-
strum, in quo sensuum omnium origo est, & quod nobis
viuendi facultatem praebet, quantum minus in homine
fuerit, tantò maiores & animi, & corporis vires as-
ferre. Certè re ipsa probatum, & exploratum est:

In Timæo.

Iliad. 5.
ver. 805.

Τυδεὺς ἦν
μικρὸς μέν
ἔλα δέμας

Etiam homines, qui nimis magno corpora sunt, hebe-
tiores & ignauiores existere solere. Tradit ille Poeta
rum princeps Homerus, Tydeum, Diomedis patrem,
paruo quidem corpore fuisse, sed praestanti animo, &
maxi

maximo: quare factum est, ut elegantissimus Poëta ἀλλὰ μὲν
 noster dixerit: χητίς.

Utilior Tydeus, qui (si quid credis Homero)

Ingenio pugnax, corpore parvus erat.

Hinc etiam Papinius eleganter & verè cecinit:

Maior in exiguo regnabat corpore virtus.

Quod multò ingenuus & politius ad apes Maro trā- Lib. 4.
 stult, de quibus in Georgicis ita canit:

Ingentes animos angusto in pectore versant.

Ac mihi quidem, res singulas diligentissimè conside-
 ranti, videntur omnia non tam magnitudine, quàm
 virtute esse ponderanda: ut non querendum sit, quan-
 tum quidquè sit, aut quàm magnum; sed quàm bo-
 num, quàm utile, quàm præclarum. Quis enim vn-
 quam Poëtam ideo laudavit, quòd multa carminum
 millia facillè conscriberet? Quis Oratorem ideo cele-
 brandum existimavit, quòd maximam verborum
 multitudinem ex tempore profunderet? Quis librum
 ideo magnificandum duxit, quòd magnus atq; am-
 plus esset? Nemo hercle tam rerum ignarus est, qui
 non intelligat, doctissimorum hominum libellos ma-
 gnis imperitorum voluminibus, in quibus nulla sit eru-
 ditio, nulla dicendi venustas, nullus verborum spien-
 dor, nulla gravitas, anteponendos esse. Quocirca
 meo quidem iudicio multò magis hæ Ciceronis Parti-
 tiones, si quis eas rectè perceperit, & memoria man-
 darit, ad dicendi rationem proderunt, (dicam au-
 dacter, quod sentio) quàm si quis totum Hermogenem,
 aut Quintilianum euoluerit. Neq; hoc ideo dico, quòd
 hi Scriptores arte ingenio, & eloquentia careant,

V u 2 sed

sed quod ad Ciceronem collati, vix quinta classis esse videantur. Seruauit igitur hoc in Opere Cicero id, quod eleganter in Arte Poëtica seruandum esse docet Horatius; cum ita inquit:

Quicquid precipies, esto breuis, vt citò dicta
Perceptiant animi dociles, teneantq; fideles.

Omne superuacuum pleno de pectore manat.

Sed nos perspicuitatis gratia fusio-rem, & enodatio-rem interpretationem adhibere cogitamus. Nam hac ipsa Ciceronis præcepta, nisi multis exemplis, similitudinibus, & auctoritatibus illustrentur, paulò sunt obscuriora, & tanquam semina frustra iactantur, nisi animi discipulorum, tanquam agri, benè culti & subacti fuerint, vt pluribus exemplis quasi pingues facti, messem vberiore proferant. Neq; tantùm ea dicendi præcepta cõplectar, quæ Rhetorum in libris tradisoleant: sed nonnulla etiam, quæ ad disputandi rationem, & Dialecticam spectant, sine quibus non satis commodè hoc Opus intelligi potest, & vera non potest eloquentia cõstare. Nam cum omnes artes, quæ ad humanitatem pertinent, auctore Cicerone, quoddam habeant cõmune vinculum, & quasi cognatione quadam inter se cõtineantur: tum illa præcipuè duæ, quæ probabilem & politam orationem efficere docent, non tantùm cognatæ, atq; ad eò sorores videntur esse: verùm ita cõmunitæ sunt, & connexæ inter se, vt vix alteram quæ ab altera discernere. Quæ de causa factum est, vt græuissimi Auctores forma tantùm, atq; (vt ita dicam) habitu differre à Dialecticâ Rhetoricâ existimarint. Nam Zeno ille, qui auctor & princeps Stoicorum fuit, quem

Cicero
pro Archia
in princip.

quemadmodum apud Ciceronem & in Oratore, & in In Orat.
 secundo de Finibus legimus, manu demonstrare sole- pag. 207. a.
 bat, quid inter has artes interesset. Nam cum compres De Clar.
 serat digitos, pugnumq; fecerat, Dialecticam dicebat Orat. pag.
 eiusmodi esse: cum autem diduxerat, & manum dila- 194. a.
 tauerat, palma illius similem eloquentiam esse dice-
 bat. Atque etiam ante hunc Aristoteles principio Artis Cap. 1.
 Rhetoricæ dicit, illam artem quasi ex altera parte re- Ci. ad Bru.
 spondere Dialecticæ: ut hoc videlicet differant inter se P. 207. a
 quod hæc ratio dicendi latior sit, illa loquendi contra-
 ctior. Itaque Cicero etiam ipse Dialecticam contra-
 ctam quandam eloquentiam appellat: ut Alexander Acad. Qu.
 Aphrodisæus eo Dialecticam à Rhetoricâ differre tra- li. 1. pag. 450
 dit, quod Dialecticâ non utatur oratione copiosa, late- a.
 que diffusa, quemadmodum Rhetoricâ solet. Cum igitur
 in eadem materia versetur Dialecticus & Orator,
 neque subiectis rebus, sed ratione differant; priusq; in
 oratione queratur probabilitas, quam ornatus: sequi-
 tur, ut Artem Oratoriam consequi nemo possit, nisi qui
 Dialecticâ etiam rationes perceperit. Addit enim O-
 ratoria Facultas Dialecticis inuentionibus verborum
 splendorem & ornamenta: quo fit, ut Rhetoricæ quasi
 fundamentum quoddam Dialecticâ substernatur.
 Quin Aristoteles primo Rhetoricorum ex Dialecticâ Cap. 2. &
 & Civilis scientiâ, quam Politicam vocat, Rhetori- 1. Ethic. 2.
 cam vult esse compositam. Nam cum (ut Cicero Cic. 1. de
 scribit) omnis ratio differendi duas habeat partes, Inuent.
 vnam inueniendi, alteram iudicandi: prior illa pars, pag. 43. a.
 quæ ad inueniendum pertinet, tota Dialectico & O-
 ratori communis est: ideo Cicero locos ac sedes argu-
 men-

mentorum, quae traduntur in Topicis, ab Oratore bene percipi censei oportere, & eos locos tum in hoc Operetangit, tum in secundo de Oratore exemplis illustrat, tum in Topicis copiosè persequitur. Alteram verò Dialecticam partem, quae iudicandi viam aperit, maiori ex parte sumit Orator. Cum enim eius tria sint officia, Diuidere, Definire, Argumentari: quae primò non intelligit, diuidendi rationem esse Oratori necessariam? Neque enim aliter, quid sibi cum aduersario conueniat, quid in controuersia sit, quid priùs, quid posterius dicere oporteat, quae ratione quòue ordine disponenda sint argumenta, quomodo causarum genera constitutionesque inter se differant, intelligere poterit. Cum autem, Aristotele teste, prima virtus orationis sit Splendor & Perspicuitas, nullo modo fieri potest, vt Orator perspicue dicat, nisi diuidendi, partiendi que rationem bene intellexerit: & quodam ordine res singulas ita distribuatur, vt nihil confuse, nihil perturbatè dicat. Nam (vt primo de Inuentione docet Cicero) rectè habitam causa Partitio illustrem, & perspicuam totam efficit orationem. Et Hermogenes in initio libri Diuisionem non paruum esse Rhetoricam partem, vel potius maximam esse dicit. Quare praclarum hoc, atque aureum Ciceroni Opusculum, quod interpretaturi sumus, ab hoc primo Dialecticæ officio suam habet inscriptionem: vt ideo Partitioes dictae videri possint, quod partiendi, atque diuidendi rationem Orator scire debeat. Quid de ratione Definendi commemorem? Nam licet Orator non ita curiosè persequatur, vt Dialecticus: et a-

3. Rhet. 2.

men

men solet uti frequentissimè, quotiescunque rei alicuius vim atque naturam explicare contendit: quin totas aliquando causas in definiendo consumit: unde etiam controuersæ quoddam genus in definiendi ratione, Definitiuum appellatur. Neque sanè rem vllam aptè describere potest Orator, (quod illi frequentissimè faciendum est) nisi definiendi scientiam habeat. Iam verò tota argumentandi ratio nisi Oratori notissima fuerit, quid est, in quo magnus esse possit? Aut quàm vim habere potest oratio sine argumentis? Fieri quidem potest, ut aliquis natura ipsius instinctu probabilem aliquam, etiam sine Dialecticâ cognitione, orationem habeat: quoniam hæ nobis duæ scientiæ (sicuti docet Aristoteles) sunt quodammodo naturales. Sed tamen quoniam (ut ait Cicero) Certior

De Finib. 4
pag. 108. b.

dux est ars, quàm natura: notam illi Dialecticam esse oportet, quicumque certa ratione probabiliter aliquid dicere concupiscit: cum præsertim tota spes vincendi, ratioque persuadendi posita sit in confirmatione, & confutatione: quæ certè sine argumentatione constare nullo modo possunt. Atque, ut totam hanc questionem absoluant, tria sunt, quæ maximè laudabilem orationem efficiant: quorum si vnum desit, reliqua gratiam omnem atque venustatem amittant, necesse est. Debet enim oratio esse emendata, probabilis, & polita. Quorum primam sola Grammatica præstare potest: alteram Dialectica: tertium Rhetorica. Grammaticorum enim officium est, ea tradere præcepta, quæ ad purè & emendatè loquendum pertinent: Dialecticorum verò est, ea reperire,

V u 4 qua

qua audientium approbationem moueant. & quid verum, quid falsum sit, & quid consequens, quid repugnans in oratione, doceant. Rhetorum denique, nullum aliud officium est proprium, ac separatim: nisi, qua quodammodo rudia sunt & inculta, vestire atque ornare dicendo. Quare tres has Artes bene percipiat oportet, quicumque laudabiliter aliquid dicere, vel scribere desiderat.

De Inscriptiōe Operis.

AC mihi quidem primò querendū videtur, quid Partitio sit, & cur hæc Partitiones Oratoria sint appellatae, Neque enim aliter Auctoris scopus, & propositum intelligi potest; nisi prius, qua vis tituli sit & inscriptionis, intelligatur. Tradunt Dialecticæ præcipuè Diuidendi genera: quorum vnum est: Cum genus vniuersum in species, ac formas suas deducitur: vt cum dicimus: Animalium alia esse terrestria, alia volatilia, alia aquatilia: vel cum Virtutem diuidimus in Prudentiam, Iusticiam, Fortitudinem, & Temperantiam. Quo in genere semper species seu forma, generi subiecta, nomē ipsius generis tenet: vt si dicamus: Elementū in quatuor species diuidi, Terrā, Aquā, Aërem, Ignem: certè qualibet species dicetur Elementum, vt Terra est Elementū, Aqua est Elementū, & ita in reliquis: & quæ Prudentiæ species est Virtutis, certè Prudentia virtus esse dicetur. Atque hoc primum & præcipuū Diuisionis genus est. Alterum genus est Diuisionis, quando aliqua dictio plures habet significationes, quas omnes notas facere

volu.

volamus: vt cum dicimus, Canem tria significare, primo terrestre animal, quod latrat: deinde piscem marinum: tum cœleste sydus: & Taurum primo bouem significare, deinde sydus, tum montem, deniq; viri etiam proprium esse nomen. Ad hoc genus etiam ea reducuntur, quæ varijs modis dicuntur: vt Sanum tribus dicitur modis: primo, quod in se morbi nihil habet, vt animal sanum: secundo, quod conficiens est sanitatis, vt cibum sanum esse dicimus, & exercitationem sanam: tertio, quod sanitatis signum est, vt urinam dicimus esse sanam. Tertium Diuisionis genus est, cum res aliqua tota in suas partes, quasi in membra quadam, diuiditur: vt si quis totum corpus diuidat in caput, humeros, brachia, thoracē, crura, pedes: aut si quis rem aliquam multis distribuatur: vt apud Virgilium:

Aeneas socios partitur in omnes,

Aen. 1.

Vina, bonus quæ deinde cadis onerarat Acestes.

Atque hæc Partitio propriè nuncupatur, cum totum in partes distribuitur: in qua sepe numero accidit, vt partes totius nomen retinere non possint: neq; enim rectè quis dixerit, caput aut humeros esse hominis corpus: sicuti neq; trabem aut parietem adificium esse, licet sint adificij partes. Atq; his quidem tribus Diuisionis generibus frequenter vtitur Cicero. Sed nos singulis cuiusq; generis exemplis contenti erimus. Ergo primo de Officij Honestum, quod genus est, in suas species ita diuidit: Sed omne, quod honestum est, id quatuor partium oritur ex aliqua: aut enim in perspicientia veri, solertiq; versatur: aut in hominum societate tuenda, tribuendoq; suum cuiq;, & rerum contractarum fide: aut

V u s in ani-

in animi excelsi atq; inuicti magnitudine, ac robore, aut in omnium, quae sunt, quaeque dicuntur, ordine & modo, in quo est modestia & temperantia. Pro A. C. cinna docet, quot modis hoc Aduerbium, Vnde, dicatur. Sic enim ait: Hoc verbum Vnde virumq; declarat: & ex quo loco, & à quo loco. Vnde deiectus est C. cinna? Ex vrbe. Vnde deieciſti? Ab vrbe. Vnde deieciſti Galli? A Capitolio. Vnde, qui cum Graccho fuerunt? Ex Capitolio. Videtis igitur, hoc vno verbo significari res duas: & ex quo loco, & à quo loco. In Oratoribus verò plerumq; totas causas in partes quasdam diuidit, vt eas deinde ſigillatim tractet. Vt pro lege Manilia: Primum mihi videtur de genere belli, deinde de magnitudine, tum de Imperatore deligendo eſſe dicendum. Ex his igitur tribus Diuiſionis generibus, vltimum ſolum Partitio dicitur, quando ſcilicet totum aliquod in ſuas partes diſtribuitur: quo fit, vt Diuiſio fit tanquam genus: Partitio verò tanquam ſpecies. Nam omnis Partitio poteſt etiam Diuiſio dici, ſed non contrà: neq; enim omnis diuiſio eſt partitio. Quemadmodum omnis homo dicitur animal: non autem contrà, inne animal homo eſt. Cicero in Topicis ita Partitionem à Diuiſione ſecernit: In Partitione (inquit) quaſi membra ſunt, vt caput, humeri, manus, litora, crura, pedes: in Diuiſione, forma, quas Graeci εἶδη vocant: noſtri, ſi qui forte haec tractant, ſpecies appellant. Quintilianus libro ſeptimo ſic acutè diſtinguit: Diuiſio eſt pluriarum rerum in ſingulas: Partitio, ſingularum in partibus diſcretus ordo. Graeci etiam haec habent diſtincta nomina. Nā quae Diuiſio eſt generis in ſpecies, Διολογία dicitur

dicitur: quae verò totius in partes, *Μεθόδος* appellatur. Hanc igitur cum præclare d' *σύνθεσιν* intell. geret Cicero, voluit hoc Opus *Διαιρέσεις*, seu *Παρίσεις* Oratorias appellare. Non enim hic aliquod genus, quod plures formas specie distinctas complectatur, sibi diuidendum proponit: sed totam dicendi rationem sic amplectitur, vt eam sigillatim in partes suas distribuat, & in singulis præcepta tradat: quæ via ratioq; docendarum artium pulcherrima est, & Græco nomine *Μεθόδος* appellatur. Potest etiam quedam altior esse causa, cur has Cicero *Παρίσεις* vocarit: quoniam ab Academicis, quos ubiq; ferè sequitur Cicero, sic *Ορατορικῆς* Scholæ solerent appellari: cum præsertim in extrema huius Operis parte sic ipse scribat: *Ἐκτεθεικται οἱ πάντες τῆς Ορατορικῆς Παρίσεις, ἃς οὐδέ τις ἐκ τῆς ἡμετέρας Ἀκαδημίας ἐπινοήσασθαι, ἢ εἰρησῆσαι, ἢ κατανοῆσαι δύναται. Ἐπεὶ δὲ τὰς ἀπορίας ἀποκαταστήσειν, καὶ τὰς ἀπορίας ἀποκαταστήσειν, καὶ τὰς ἀπορίας ἀποκαταστήσειν.* Nam Plato (quod satis constat) rerum omnium vim atq; naturam diuidendo, & partiendo potissimum inuestigandam esse censebat. Vnde primo de Anima quaerit Aristoteles: *Ἡ ἀπορία τῆς ὁριστικῆς ἐστὶν ἢ τῆς ἀποκαταστατικῆς.* Quanam ratio Definitionis sit: vtrum ea, quæ per diuisionem fit, an ea, quæ per compositionem. Singularum enim partium cognitio, totius etiam cognitionem afferre solet. Omnem igitur dicendi doctrinam in hoc Opere primò tres in partes Cicero distribuit: in vim *Ορατορικῆς*, in *Ὁμιλικῆς*, in *Ἐπισημωτικῆς*: deinde iterum vnâqueque partem in alias partes diducit, quibus expositis ac declaratis, Operi finem imponit.

DE

De Dialogo.

Quoniam hoc Partitionum Opus Dialogo conscriptum est, primum mihi querendum esse videtur, Quid sit Dialogus, & unde originem traxerit. Fuerunt enim quidam imperitissimi homines, qui nominum etymologiam secuti, Dialogum esse duorum sermonem definiuerunt. Quorum ignorantiam res ipsa coarguit: quoniam in plerisque Dialogis non duotantum, sed plures saepenumero inter se colloquētes inducuntur: quod in Platonis Dialogis, pluribus in locis videre licet. Melius igitur sensisse videri possunt, qui Dialogum à verbo Graeco διαλέγομαι, quod est, differere, seu disputare dictum velint: quoniam in eo semper de aliquare inter plures differitur. Quare Diogenes Laërtius in Platonis vita Dialogum ita definit, ut dicat esse Sermonem ex interrogatione & responsione compositum, de ijs rebus, quae vel Philosophiam, vel Reipublicae partes attingant, cum decora, congruentique personarum, quae inducuntur, expressione, accurataque verborum compositione. Cicero videtur Dialogum interpretari disputationem. Sic enim ait, ad Lentulum scribens: Scripsi igitur Aristotelico more (quemadmodum quidem volui) tres libros in Disputatione, ac Dialogo de Oratore. Et in Bruto: Disputatioque, esset inter eos, ut est consuetudo Dialogorum. Et ad Atticum libro quinto: Nos Tarenti, quos cum Pompeio dialogos de Republica habuerimus, ad te perscribemus. Tradit autem Diogenes Laërtius libro tertio, Zenonem Eleatem primum fuisse, qui Dialogos conscripserit. Aristoteles in primo

Lib. 1. fam.
epist. 9.
pag. 184.

Epist. 5.

de Poëtis Alexamenum Styreum sine Teium, Dialogo-
rum auctorem facit: sicut etiam Phauorinus in Com-
mentarijs. Caterum Plato rude adhuc & impolitum,
tantumq; inchoatum Dialogorum genus expoliuit, il-
lustrauit, atq; perfecit: tantumq; huic generi scriben-
di adiumenti attulit, vt non solum exornationem, at-
que expolitionem, sed etiam maiorem inuentionis par-
tem merito sibi vendicare possit. Apud Latinos inuenio
genus hoc scribendi etiam ante Ciceronis tempora fu-
isse in consuetudine. Nam M. Brutus Iurisconsultus,
qui ante L. Crassum Oratorem fuit, tres libros de Iu-
re Ciuili in Dialogo scripsit: quemadmodum apud Ci-
ceronem secundo de Oratore Caesar ostendit. Quin et-
iã Curio pater, vt in Bruto legimus, Dialogos scriptit a-
uit. Verum vt in alijs scribendi generibus, maiores su-
os omnes Cicero superauit: ita etiam in Dialogis, quos
multos accuratissime conscripsit. Cum enim duo sint
Dialogorum genera à Platonicijs vsurpata, quorum al-
terum ὑποχρητικὸν appellant, alterum ζήτητικὸν, v-
trumq; genus ita Cicero amplexus est, vt nihil ad eorū
perfectionē posteris reliquerit. Dicitur autē Dialogos
ὑποχρητικὸς is, in quo praecepta quadā, vel ad mores,
vel ad doctrinā spectantia, traduntur. Qualis est hic Par-
titionū liber, & Lelius siue de Amicitia, & Cato ma-
ior de Senectute, & Secundus ac Tertius liber de O-
ratore. Quod quidem Dialogorum genus Latine (si li-
bet) Disputatio disciplinabilis dici potest. Ζήτητικὸς
verò dicitur is Dialogus, in quo disputatur in vtramq;
partem, & opiniones varie traduntur: quemadmo-
dum in primo de Oratore, in libris de Finibus, in Lu-
cillo,

cullo, in Diuinatione. Atq; hoc genus Latine Disputatio
controversa potest appellari. Est igitur hoc in Opere
disputatio disciplinabilis: quoniam interrogatus à filio
pater, docet eum, quaecunq; ad Oratoriam facultatem
pertinent.

M. T. Ciceronis de Partitione Ora-
toria Dialogus.

Hanc Inscriptionem iam declarasse videri possi-
mus, cum quid Partitio sit, & quid Dialogus, ostenderimus. Sed tamen adhuc queri potest, cum hoc
in Opere permultae partitiones sint, cur Cicero non in
multitudinis numero de Partitionibus Oratoris, sed
in singulari de Partitione Oratoria Librum inscripserit: cum praesertim in suis inscriptionibus Cicero multi-
tudinibus numero delectari videatur: vt de Officijs, de
Finibus bonorum & malorum, de Legibus, Academicorum
questionum, Tusculanarum questionum. Sed sciendum est, id esse verum, quod nos olim in Decisionibus
contra Calcagninum diximus, qui Ciceronem reprehenderat, quod non potius de Officio, quam de Officijs
et alium apposuisset. Quoties (inquam) de arte aliqua
speciatim tractandum est, aut de aliquo ordine sine
magistratu, metu, melius in singulari numero titulum
& inscriptio ponitur: vt de Inventione, de Oratore, de
Amicitia, de Senectute, de Natura Deorum, de Vni-
uersitate, de Diuinatione, de Consilij Officio, de Prae-
toris officio: atq; ita de reliquis. Quoties autem ad va-
rias artes, et aetates, ordines, res, aliqua tractatio perti-
net,

net, tunc in numero multitudinis inscriptio solet adhiberi: vt de Officijs, de Finibus, de Legibus, de Claris Oratoribus, de Rebus domesticis, de Rebus publicis, de Moribus, de Magistratibus. Rectè igitur Cicero, cum Partitionem generale vocabulum esse intelligeret, & ad alias etiam artes, quàm Oratoriam pertinere sciret: neq; de omnium Artium Partitionibus hoc in Opere tractaturus esset, sed de Oratoria facultate tantum: non de Partitionibus absolutè, sed de Partitione Oratoria Titulū apposuit. Quamuis (vt verum fatear) si quis ad varias Artis Oratoria partes respiciat, rectè etiam Partitiones Oratoria dici possint. Quatenus igitur haec pertractatio distinguitur à reliquis Artibus, Partitio Oratoria dicitur: quatenus autem dicendæ Facultas in varias partes distribuitur, etiam Partitiones Oratoria dicuntur. Quare per vtrunq; numerum haec Inscripção rectè proferrí potest, vt vel De

Partitione Oratoria dicatur: vel
Partitiones Oratoria.

IN